

SADAKAT

Söyleşi: *Gülenay Börekçi*

“Talep edilen ya da öngörülen aşırı sadakat anlayışı insanı yalana, ikiyezlülük ve sevgisizliğe sürüklüyor.”

**Belki cesaretsizliğimizden, belki ikiyezlülüğümüzden ama bence değişim pratikte sonuçlarına tahammül edemeyecek bile olsak, teoride desteklediğimiz bir kavram. Aşk hariç! Çoğumuz, aşk sözkonusu olduğunda değişimin, hele karşı taraftaki değişimin düşüncesine bile katlanamıyoruz. Niçin böyleyiz sizce? Karşımızdaki değişirse eğer, tamamen yok olacağımızı, adeta mum alevi gibi sönüp gideceğimizi düşünmemize yol açan şey ne?*

Değişim varoluşun temel kuralıdır, her şey değişir. Aşk bize eşsiz mutluluk anları sunarak sonsuzluk vaad eder. Arzu ve özlemlerimizin merkezidir, geleceğimizi belirler. Ama hiçbir garantisi yoktur, her an bitebilme riski taşır. Bunu ölümü bildiğimiz gibi biliriz ama kabul etmek istemeyiz. Sevdiğimiz insanı, hayallerimizi kaybetmekten ve yalnız kalmaktan korkarız. Aşk biraz da bu korkudan doğar.

**Bir aşk ilişkisinde sahiplendiğimiz, başkalarının elinin, nefesinin izini taşımasına katlanamadığımız, uğruna kendimizi küçük düşürmeyi ya da en büyük suçları işlemeyi göze aldığımız şey nedir aslında; sadece “çok sevdiğimiz için” mi böyle yaparız,*

Aşık olduğumuz insanı sahipleniyoruz ve aynı zamanda kendimizi ona ait hissediyoruz. Karşılıklı bir olumlanma ve güven duygusu yaşıyor yani. En gizli duygularımızı, ruhumuzu bedenimizin bütün çıplaklığıyla kendisine açtığımız kişiyle aramızda üst düzey bir mahremiyet doğuyor. Bizi yıkan ve kızdıran bu güvenin, bu mahremin başka birinin araya girmesiyle bozulması, sözün ve güvenin boşa çıkması ve gerçekte o insana sahip olamadığımız için kendimizi aldanmış hissetmek.

**Azra saplantıyla beklediği, talep ettiği sadakati kendisine göstermiyor diye düşündüm ben kitabı okurken, zira aldanışların en dehşet verici olanını yaşıyor, hakikatle yüzleşemediği için sürekli olarak kendini aldattıyordu. Yazarın düşüncesi nedir bu konuda?*

Sevdiği adamı ya da düzenini ayakta tutma uğruna kendi onuruna, konumuna, birikimine ihanet ederek bilip de bilmezden, görüp de görmezden gelme hali... Bu düşüşü çok fazla kadında görüyoruz. Romanı yazarken bana çok acıklı gelen bu duygu durumunu anlamaya çalışıyordum. Sanırım işin içinde bir erkeği dünyanın merkezine oturtma, kendinden kayıtsız şartsız vazgeçme ve biraz da mazoşizm var.

Öte yandan Ferda, sadakatin insanı sakatlayan, öldüren, köhne bir yalan olduğuna inaniyordu. Siz onun bu inancının neresinde duruyorsunuz?

Talep edilen ya da öngörülen aşırı sadakat anlayışı insanı yalana, ikiyezlülük ve sevgisizliğe sürüklüyor. Aşkın kurumlaşması ve alışkanlık heyecanı öldürüyor, bıkkınlıklar, yıpranmalar doğuruyor. Genç yaşta artık birbirini arzulamayan insanlar çoğalıyor. Oysa cinsel enerji

yaratıcıdır ve yeniliğe gereksinme duyar. Yokluğu insanı ruhen sakatlar. Bir çok insan yaşağı bu yüzden deliyor. Çözüm yok. Aile, sadakat, bağlılık gibi kavramlar insanları var oldukları günden bu yana uğraştırmış konular.

**Aşkta, ilişkide aşırı fedakarlığın, gerekmediğinde de inatla sürdürülen sadakatin bir çeşit bencillik olduğuna inanıyorum ben. İnsanın karşısındakinin üzerine tonlarca ağırlığı yüklemesinin en temiz yolu hatta belki ihanete uğramanın garantisi... Azra için durum böyle miydi?*

Aynen böyle. Romanda bunu anlatmaya, göstermeye çalıştım. Ötekini borçlu çıkarmaya çalışmaktan başka amacı olmayan aşırı özveri çok sıkıcı, sinir bozucu ve terk edilmeyi hatta ihaneti meşrulaştıran bir durum olabiliyor çoğu kez.

**Her şey politiktir ve tüm büyük suçlar bir biçimiyle paraya dairdir... Aşk ve aşkta işlenen suçlar için de geçerli midir bu?*

Genellikle öyledir. Aşk, özellikle saplantılı tutku ölümcüldür. Öte yandan kendisini terk edip gidenle birlikte yaşama düzeyi ya da maddi değer kaybına uğrayanların öfke ve öç alma arzularına umutsuzluk, çıkışsızlık duyguları da eklendiğinde cinayet, intihar, ya da bir biçimde suç işleme eğilimleri artıyor.

**Solaris filmindeki karısını defalarca uzay boşluğuna yollayan ama her seferinde onu yatağının baş ucunda uysalca bekler bulan adamı biliyor musunuz? Niçin her türlü aşığılanmaya rağmen bazı kadınlar hiç gitmez?*

Kendilerini yalnızca birlikte yaşadıkları erkek üzerinden tanımlayabilen, onu yalancı bir var oluş nesnesi haline getiren kadınların sorunu daha çok bireyleşememiş olmaları bence. Bir de toplumsal, ekonomik engelleri olanlar, hayatını tek başına sürdürmeyi bir çok nedenle göze alamayanlar var tabii.

Aynı benzetmeyi sürdürürsem, kadınların sadece gitme değil "gönderme" konusunda da bir özrü var sanki. Küvetteki ölü aşkıyla sonsuza dek yaşayabileceğini düşünen Azra gibi...

Doğru, gönderme konusunda da fazlasıyla beceriksiz sayısız kadın ve bu zaafı kullanan bir yığın erkek var. Ama Azra'nınki biraz daha farklı. O durumda Ferda tümüyle zararsız görünüyor ona. Hayattayken olmasını istediği kadar da uysal, itaatkar, dinleyen ve yalnızca kendisine ait. Bir de tabii başına gelecekleri olabildiğince geciktirmek var Azra'nın alt bilincinde.

Bir arkadaşım kitabınız için şu yorumu yaptı? Ferda, hiçbir şeytani ya da artistik çekicilik taşımadan, şeytanın ta kendisi olup çıkıyor "Sadakat"te. İnci Aral kötücüllükten neredeyse hiç nasiplendirmediği Ferda'yla uyandırıyor şeytan metaforunu. Buna katılır mısınız?

Güzel bir yorum. Kadın erkek herkesin karşısındaki sevgiliyi şeytan gibi gördüğü anlar vardır. Ferda elbette kötü biri değil ama benmerkezci, bencil, çekici ve yalancı. Yönlendiren ama sahip olunamayan böyle adamlar bir kadının hayatını mahvedebilirler.

Bir Fransız deyişi, "zinasız roman olmaz" der. Şakayla karışık sormak istiyorum, olmaz mı gerçekten?

Aşk, insan hallerinin en inişli çıkışlı, ilginç ve değişik görüntülerini sunan bir duygu oluşuyla roman için bir numaralı kaynak. Yasak aşksa insanları en çok uğraştıran, zorlayan konulardan biri. Roman hayatın içinden, dram da herkesin kendince haklı olduğu yerden doğar.

Bizim için her konuda, ama en çok aşkta zor olan şey “şimdi”nin tadını çıkarmak. Ya geçmişe üzüülerek, ya gelecekte korkarak yaşıyoruz. Yazar olarak siz geleceği, kahramanlarınızın geleceğini de biliyorsunuz. Bu size nasıl bir güç veriyor?

Aşkın bir gelecek tasavvuru oluşu şimdi’yi yaşamayı imkansız hale getiriyor. Bu bağlamda aşkın yerini seks aldı sanıyorum. Bana gelince aslında en başından bilmiyorum kişilerin bütün hikayesini ya da şöyle böyle biliyorum diyeyim. Yazarken görmeye başlıyor, sayfalar ilerledikçe onların kendi sonlarına doğru ilerlediklerine tanık oluyorum. Bunun bana güç verdiğini söyleyemem. Tersine çok zor yol alıyorum ve her romanın hayatımdan birkaç yıl çaldığı duygusuna kapılıyorum.

Yazmak üzerine bir roman bu aynı zamanda. Arzuyu, korkuyu, acıyı, zalimliği, bekleyişi, ölümü Azra'nın cezaevinde tuttuğu defterden okuyoruz. Yazar için ve kahramanı için ayrı ayrı soruyorum, yazmak zihni netleştirir mi yoksa insanın yaşarken görmediği ayrıntıları da fark etmesini sağlayarak her şeyi iyice içinden çıkılmaz hale mi getirir?

Her ikisi de...

Habertürk – Pazar Eki – Mayıs 2010